

Lærervejledning til undervisningsmateriale om social kontrol – Tema 1: Kærlighed

Om undervisningsmaterialeserien Social Kontrol

Materialet om social kontrol skal skabe en diskussion om de alvorlige situationer, der er rod til konflikt mellem unge og ældre og som skaber ulighed mellem kønnene. Meningen er at forebygge social kontrol, ved at give eleverne redskaber til at identificere hvilke normer og mekanismer, der skaber negativ social kontrol. Ofte vil begrebet social kontrol ikke blive adresseret direkte, men lægger til gengæld op til en refleksion.

Hvem henvender materialet sig til?

Filmene henvender sig primært til elever i 7.-10. klasse. Materialet henvender sig til alle elever på tværs af køn og etnicitet.

Om begrebet social kontrol

Social kontrol kan beskrives som adfærdsregulering, der sikrer, at bestemte normer opretholdes og ikke brydes. Når vi taler om social kontrol i æresrelaterede konflikter handler det om en række handlinger, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser en persons livsudfoldelse af hensyn til familiens ære. Det kan f.eks. være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af f.eks. manglende frihed og lighed samt deltagelse i skole- og fritidsaktiviteter. Du kan læse mere om social kontrol i Københavns Kommunes ekspertgruppes anbefalinger, via dette link: https://www.kk.dk/sites/default/files/uploaded-files/rapport_om_anbefalinger_fra_ekspertgruppe_til_forebyggelse_af_social_kontrol.pdf. Du kan også læse mere i denne rapport fra Udlændinge og Integrationsministeriet: <http://uim.dk/filer/integration/hvad-er-social-kontrol.pdf>. Oplever du noget der bekymrer dig, eller har du brug for råd og vejledning kan du henvise til og søge hjælp hos Etnisk Ung: <http://www.etniskung.dk/For-fagfolk/Aeresrelaterede-temaer/Social-kontrol/>. Etnisk Ung har ydermere en hotline man kan benytte sig af: 70 27 76 66.

Værd at vide inden du bruger materialet

Samtaler efter SKAM er en serie af små film, der henvender sig til de ældste klasser. Filmene kredser om samtaler som 6 unge kvinder har i en vindueskarm på en skole i København. Baggrunden for samtalerne er den populære norske serie SKAM, der tog Danmark og hele Norden med storm. Serien SKAM handler om ungdomsliv på et norsk gymnasium og i seriens fjerde og sidste sæson følger man karakteren Sana. Sana er en ung norsk kvinde med marokkansk baggrund. Sana går med Hijab og er troende muslim. I serien deltager Sana i fester med sine kammerater og glæder sig til den såkaldte 'russetur', men når det kommer til kærlighed hører det til ægteskabet og dette helst med en troende muslim. En dag møder hun Youssef, der er venner med hendes bror. Selvom hun prøver at kæmpe i mod, drages hun til ham og efter mange forviklinger bliver de til slut kærestere. Med serien SKAM som baggrund, har Amira og Amina, Jeta og Evin og Khaterah og Hannah samtaler i skolens vindueskarm om ting fra serien der relaterer sig til deres eget liv. De små film, lægger op til en diskussion om bl.a. kærlighed og socialliv og ikke mindst de normer der dikterer og lægger rammerne for vores liv.

OBS: Serien SKAM kan desværre ikke længere streames på DRs hjemmeside, men er stadigvæk tilgængelig på streamingtjenesten Mediestream. Der findes endvidere en lang række fanproducerede youtubefilm, der kan danne baggrund til dig, der endnu ikke er bekendt med serien.

Sådan faciliterer du en samtale på baggrund af materialet

Materialet er lavet til på bedste vis at hjælpe dig som underviser med at facilitere en bred samtale om hvordan normer opstår og skaber rammer for vores liv. Materialet henvender sig således til hele klassen på tværs af køn og etnicitet. Forsøg så vidt muligt at skabe brede refleksioner, der lægger op til at eleverne får tænkt over, hvorfor nogle normer og strukturer er som de er.

Sådan bruges materialet

Undervisningsmaterialet tager udgangspunkt i at skabe en interaktiv lærings-session, hvor eleverne konstant aktiveres og kommer i spil i fælles diskussioner. Til dette formål beror materialet på skærmdeling: Foruden den hovedskærm hvorpå materialet vises, aktiveres eleverne ved også at skulle forholde sig til indhold på deres egen enhed (smartphone, computer eller tablet). Det vil sige at du som underviser selv skal bruge to enheder. En som er tilknyttet en projektor og viser storskærmsbilledet, som hele klassen kan se. Og en som kun du kan se, der både viser dig storskærmsbilledet og tilhørende undervisningsnoter til hvert slide. Det er også på den enhed du styrer undervisningen ved at skifte mellem slides.

Undervisningslektionen forløber således, at der vil blive vist et filmklip efterfulgt af en eller flere slides med spørgsmål. Du kan vælge om klassen skal se filmklippene samlet på en skærm eller om hver enkelt elev skal se dem på sin egen enhed (smartphone, computer, tablet). Spørgsmålene kan have to formater: Multiple choice, hvor eleverne individuelt og anonymt besvarer via deres egen enhed (smartphone, computer eller tablet); eller åbne spørgsmål, som lægger op til diskussion. Du kan vælge, at disse spørgsmål diskuteres i plenum i klassen, eller bede eleverne diskutere dem i mindre grupper. Der veksles mellem de to spørgsmålsformater.

Til hvert slide hører undervisningsnoter til dig, som kun er synlige på din skærm.

Undervisningsnoterne kan indeholde beskrivelser af videoklippene eller forslag til uddybende spørgsmål og fungerer således som en guide til dig. Du kan selv vælge hvor lang tid i skal bruge på hver samtale og hvor meget i dybden samtalen skal gå. Du kan også vælge at springe nogle slides over.

Kort om undervisning af elevhold med etniske minoriteter

Som underviser bestræber du dig på at skabe et læringsrum, som er fordrende for den enkelte og for fællesskabet. Undersøgelser viser gang på gang en tendens til polarisering mellem minoritet og majoritet i det danske skolesystem. Det er nemt at tilskrive denne tendens underviserens manglende kompetencer. Men det er langt fra tilfældet. Der findes en række faldgruber i forbindelse med tilgangen til minoritetsetniske elever, som undervisere ikke har en chance for at gennemskue uden en ordentlig indføring i, hvordan man arbejder med kulturelt mangfoldige elevhold. Det drejer sig blandt andet om en tilbøjelighed til utilsigtet at reproducere sociale kategorier, som fastlåser elever i en marginaliseret minoritetsposition. Dette kan ske når minoritetsetniske elevers fremtoning og adfærd ikke genkendes inden for den dominerende normramme hvorigennem de fortolkes og forstås. Dette sker ofte i ikke særligt spektakulære hverdagsituationer. Siger du som underviser, for eksempel ”nu skal vi synge en sang som vi alle sammen kender”, marginaliseres elever som ikke kender denne sang – hvilket der er stor chance for, at mange minoritetsetniske børn ikke gør – ved at få at vide, at de burde kende den. Sådanne scenarier optræder gerne mange gange i løbet af en dag og kan forårsage en ekskludering af minoritetsetniske elever fra fællesskabet. Disse processer kan selvfølgelig påvirke alle elever

uanset etnisk baggrund, men gør sig oftest særligt gældende for elever, som af en eller anden grund gang på gang finder sig selv uden for den gældende normramme.

En anden tendens, som særligt er i spil for minoritetsetniske elever, omhandler hvordan statiske og fastlåste forståelser af etnicitet, race og kultur bidrager til yderligere marginalisering af denne elevgruppe på trods af underviseres intentioner om det modsatte. Samtidig hersker der i dag en individualiserende tendens inden for undervisningsområdet, som bevirker at ansvaret for at bryde med sådanne marginaliseringsprocesser bliver placeret hos det enkelte individ. Sådanne processer foregår i hverdagsinteraktioner oftest uden, at du som underviser er bevidst om det. Det har intet at gøre med manglende kompetencer, men alt at gøre med en manglende indføring i hvordan man i forskellige situationer kan agere for ikke at bidrage til marginalisering af minoritetsetniske elever.

Ovenstående afsnit er udarbejdet på baggrund af bogen *Børn unge og etnicitet i skolen* skrevet af uddannelses- og ungdomsforsker Laila Colding Lagermann. Bogen er en praksisnær indføring i forskningsbaseret viden, som henvender sig til lærere, pædagoger og andre professionelle med tilknytning til skolen.

Vil du og dine kollegaer klædes på til denne opgave, er der heldigvis hjælp at hente. Kontakt Mino Danmark for at booke en workshop eller et forløb som tager udgangspunkt i den hverdagskontekst i arbejder i. Skriv til info@mino.dk

Laila Colding Lagerman er også uddannelses- og ungdomsforsker og konsulent og tilbyder ligeledes foredrag og workshops om emnet.